

Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31)

Remiss från Utbildningsdepartementet
Remisstid den 1 december 2023

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Betänkandet Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:21) föreslår förändringar som krävs i yrkeshögskolan för att säkerställa den växande utbildningsformens effektiva funktion i framtiden. Syftet är att förtydliga yrkeshögskolans roll i utbildningssystemet och att skapa förutsättningar för att yrkeshögskolan ska kunna fortsätta utvecklas med bibehållen kvalitet.

I betänkandet läggs flera förslag som utredningen bedömer vara en vägledning för yrkeshögskolan i framtiden och för kommande reformering.

Utbildningsdepartementet har remitterat betänkandet till staden för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. Utbildningsförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret ställer sig positiva till betänkandets förslag och anser att det ger yrkeshögskolan möjlighet att fortsätta utvecklas med bibehållen kvalitet. Möjligheten till anslagssparande för Myndigheten för yrkeshögskolan lyfts som positivt för att möjliggöra ett långsiktigt och mer stadigvarande utbud av utbildningar.

Arbetsmarknadsnämnden är positiv till betänkandets förslag i dess helhet och bedömer att förslagen är i linje med det förändringsarbete som är nödvändigt för yrkeshögskolan. Arbetsmarknadsnämnden anser exempelvis att möjligheten till

anslagssparande underlättar planeringen och är positiva till förslaget att erbjuda fördjupningsutbildningar med möjlighet till kvalificerad yrkeshögskoleexamen.

Utbildningsförvaltningen anger i sitt kontorsyttrande att förvaltningen ställer sig bakom utredarnas bedömning att inte rekommendera en flytt av vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan. I övrigt har förvaltningen inga synpunkter på förslagen då de inte innebär någon direkt påverkan på gymnasieskolan.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Yrkeshögskolan spelar en avgörande roll för att möta arbetsmarknadens kompetensbrist och är viktig för att möjliggöra för fler att ställa om och få ett arbete.

Betänkandet föreslår flera åtgärder som sammantaget kan bidra till att stärka yrkeshögskolans viktiga roll. Exempelvis föreslås möjlighet till anslagssparande för Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) och ett ökat anslag till yrkeshögskolan för att möta arbetsmarknadens behov. Därtill kan nämnas förslaget om fördjupningsutbildningar som ger möjlighet att uppnå en kvalificerad yrkeshögskoleexamen, ett förslag som både ger studenter fler vägar framåt och som skapar förutsättningar för bättre tillgång till specialiserad yrkeskompetens på arbetsmarknaden.

Samtidigt är det av stor vikt att betänkandet understryker att yrkeshögskolans särart, med en nära samverkan med arbetslivet och dimensionering utifrån arbetsmarknadens behov ska bevaras samt att styrningen av yrkeshögskolan ska präglas av tillit.

För att möta näringslivets stora behov av kompetens är det av stor vikt att regeringen faktiskt prioriterar resurserna till både yrkeshögskolan, vuxenutbildningen samt till utbildningssystemet som helhet. Hittills har regeringen inte visat att man är beredd att göra detta.

Stockholm den 8 november 2023

Emilia Bjuggren

Bilaga

Remiss – Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31),
KS 2023/929-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Utredningen om framtidens yrkeshögskola har haft i uppdrag att föreslå de förändringar som krävs i yrkeshögskolan för att säkerställa den växande utbildningsformens effektiva funktion för framtiden.

De ekonomiskt hårda tiderna har gjort situationen på arbetsmarknaden svårare för många, samtidigt som det råder stor brist på gymnasialt utbildad arbetskraft. Därför är det extra angeläget med förslag som kan få yrkeshögskolan att fungera bättre.

Mot den bakgrunden anser Liberalerna att det är positivt att det i denna utredning bland annat lyfts att arbetsmarknadens behov ska fortsatt styra yrkeshögskolan, utbildning inom yrkeshögskolan ska initieras och drivas i nära samverkan med arbetslivet och dimensioneras efter arbetsmarknadens behov. På så sätt leder utbildning vid yrkeshögskolor till jobb som det finns behov av.

Den nuvarande ansökningsprocessen till yrkeshögskolor är decentraliserad vilket innebär att den sökande kan söka till flera utbildningar samtidigt men kan också få olika bedömningar av sina formella förkunskaper. Detta förhållande medför både osäkerhet och rättsosäkerhet såväl som för den enskilde som samhället i stort. Därför anser Liberalerna att det är positivt att utredningen bedömer att det av både rättssäkerhetsskäl och administrativa skäl behöver vara en aktör som kan garantera ett gemensamt ansökningssystem, eller, med andra ord, att det införs ett centralt antagningssystem.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Betänkandet Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:21) föreslår förändringar som krävs i yrkeshögskolan för att säkerställa den växande utbildningsformens effektiva funktion i framtiden. Syftet är att förtydliga yrkeshögskolans roll i utbildningssystemet och att skapa förutsättningar för att yrkeshögskolan ska kunna fortsätta utvecklas med bibehållen kvalitet.

I betänkandet läggs flera förslag som utredningen bedömer vara en vägledning för yrkeshögskolan i framtiden och för kommande reformering. Bland annat lyfts att arbetsmarknadens behov fortsatt ska styra yrkeshögskolan. Det ska vara en hög tillit till yrkeshögskolan. Spelreglerna ska vara tydliga – det ska vara lätt att göra rätt.

Utbildning inom yrkeshögskolan initieras och drivs i nära samverkan med arbetslivet och dimensioneras efter arbetsmarknadens behov. Dess konstruktion och uppdrag skiljer sig från andra utbildningsformer. Yrkeshögskolans särart, menar utredningen, ska fortsatt vara styrande.

Utredningen föreslår en möjlighet för anslagssparande för Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Det ska ge möjlighet för MYH och utbildningsanordnare att stärka mångfald och flexibilitet samt att bättre planera verksamheten. För att möta arbetslivets behov föreslås även ett ökat anslag till yrkeshögskolan.

Långsiktighet är nödvändigt med ett mer stadigvarande utbud av utbildningar. MYH bör fortsätta möjliggöra för bättre förutsättningar för planering av yrkeshögskoleutbildning och fatta beslut om fler utbildningsomgångar i samma ansökan. På så vis frigörs mer tid för utbildningsanordnare och MYH.

Nuvarande ansökningsprocess till yrkeshögskolan är decentraliserad vilket innebär att den sökande kan söka till flera utbildningar samtidigt men kan också få olika bedömningar av sina formella förkunskaper. Utredningen bedömer att det av både rättssäkerhets- och administrativa skäl behöver vara en aktör som kan garantera ett gemensamt ansökningsystem. Den exakta utformningen bör undersökas i en fördjupad utredning.

Ett förstärkt system för studiedokumentation är nödvändigt enligt utredningen och föreslår därför att Myndigheten för yrkeshögskolan i samverkan med Myndigheten för digital förvaltningen (DIGG) bör utforma ett nytt studiedokumentationssystem.

När det gäller vissa frågor om examina och progression föreslår utredningen att yrkeshögskolan bör omfattas av fördjupningsutbildningar motsvarande minst 200 poäng som gör det möjligt att uppnå en kvalificerad yrkeshögskoleexamen. På utbildningar som omfattar minst 100 yrkeshögskolepoäng och som inte är fördjupningsutbildningar ska minst en fjärdedel av utbildningstiden bestå av LIA på en arbetsplats. Undantag kan medges av MYH.

Utredningen föreslår ett tydligare ansvar genom lagändring av utbildningsanordnarens och ledningsgruppens ansvar. En utbildningsanordnare ska vara den som har det huvudsakliga ansvaret för utbildningen. Det ska finnas en ledningsgrupp för varje utbildning och det ska i lag och förordning beskrivas vilka uppgifter ledningsgruppen har.

Slutligen behövs fler åtgärder för att främja kvaliteten i yrkeshögskolan. Utredningen föreslår att MYH får i uppdrag att analysera och föreslå åtgärder för att öka de studerandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningarna genom att undersöka vilka funktioner som kan vara gemensamma kopplat till studerandes hälsa. När det gäller kvalitet genom nationellt likvärdigt innehåll menar utredningen att det inte behöver regleras.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. Utbildningsnämnden har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till betänkandets förslag och anser att det ger yrkeshögskolan möjlighet att fortsätta utvecklas med bibehållen kvalitet. Förslagen ligger även i linje med kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb.

Stadsledningskontoret ser positivt på utredningens förslag om anslagssparande för Myndigheten för yrkeshögskolan och delar uppfattningen att det är nödvändigt med ett långsiktigt och mer stadigvarande utbud av utbildningar. Det är särskilt betydelsefullt ur ett diskriminerings- och jämställdhetsperspektiv att fortsätta skapa förutsättningar för långsiktighet, exempelvis för föräldralediga under utbildningstiden eller för studerande med särskilda behov som behöver längre tid att genomföra utbildningen.

Utredningen anser att ett nytt studiedokumentationssystem är nödvändigt. Stadsledningskontoret delar den uppfattningen då det är viktigt att den enskilde studenten ska kunna få ut dokument, utbildnings- och examensbevis oberoende av en enskild utbildningsanordnare.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen anses besvarad med vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämndens beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2023 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Christina Tufvesson (L), se reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 oktober 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till betänkandets förslag i dess helhet. Förslagen skapar förutsättningar för att yrkeshögskolan och dess särart ska kunna fortsätta att utvecklas med bibehållen kvalitet. Vår bedömning är att det är i linje med det förändringsarbete som vi ser är nödvändigt för yrkeshögskolan.

Nedan följer några utvalda förslag i betänkandet som vi särskilt vill belysa.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på utredningens förslag om möjlighet till anslagssparande för Myndigheten för yrkeshögskolan. Vi delar utredningens analys att det underlättar planeringen och ger ett effektivt nyttjande av statsbidraget. Yrkeshögskolan fortsätter att växa i volym, dess särart och utveckling bidrar till ekonomiska och sociala hållbarhetsmål. Det är rimligt att anslaget till yrkeshögskoleutbildningar utvidgas med permanenta medel.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens analys om att ett gemensamt antagningssystem är av betydelse för att effektivisera administrationen. Ur ett studerandeperspektiv handlar det om rättssäkerhet. Den studerande har likt högskolans antagningssystem fått sin behörighet prövad vid ett tillfälle och behöver inte göra det vid varje ansökan. Vi har också uppmärksammat ökat fusk med betyg från sökande, vilket är svårt för en enskild utbildningsanordnare att hantera effektivt och rättssäkert. Det bör vara obligatoriskt för anordnare att ingå i ett gemensamt antagningssystem.

Det behövs ett nytt digitalt system för studiedokumentation som utredningen föreslår. Det är särskilt viktigt för den enskilde studenten att kunna få ut dokument, utbildnings- och examensbevis oberoende av en enskild utbildningsanordnare. Vi anser att det är ett prioriterat utvecklingsområde för MYH.

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till förslaget om ökad progression inom yrkeshögskolan samt att kunna erbjuda fördjupningsutbildningar som kan ge möjlighet till att uppnå kvalificerad yrkeshögskoleexamen. Utredningens förslag löser en del av problematiken men inte allt då det finns inlåsnings effekter för vissa yrkeshögskoleutbildningar med dagens beslut om tillhörighet på en viss SeQF-nivå.

Det bör till exempel inte vara längden på utbildningarna som ska avgöra vilken examensnivå som uppnås utan att examenskraven i förordningen om yrkeshögskolan ska återspegla de nivåbeskrivningar för kunskaper, färdigheter och kompetenser som föreskrivs för nivå 5 respektive 6 i referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande. Vår rekommendation är därför att det är innehållet som bör ligga till grund för SeQF nivå 6 och en kvalificerad yrkeshögskoleexamen, än antalet yrkeshögskolepoäng. Den nuvarande lagstiftningen leder till en onödig samhällsekonomisk kostnad då kraven är att den studerande som gått en mer avancerad utbildning läser ytterligare en utbildning för att de utbildningarna tillsammans ska nå kvalificerad yrkeshögskoleexamen.

Det är särskilt betydelsefullt ur ett diskriminerings- och jämställdhetsperspektiv att fortsätta skapa förutsättningar för långsiktighet, som utredningen föreslår. Utbildningar behöver finnas över tid för att den studerande till exempel ska kunna hinna läsa in behörighet, vara föräldraledig under utbildningstiden eller för studerande med särskilda behov som behöver längre tid att genomföra utbildningen. Det är också mer resurseffektivt för utbildningsanordnare. Längre varaktighet är även betydelsefullt för smala yrkesområden eller yrken som fyller samhällsviktiga behov.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens bedömningar att det inte finns behov av förändringar när det gäller nationellt likvärdighet innehåll för vissa utbildningar. Däremot finns det ett fortsatt utvecklingsarbete som behöver göras i samverkan med MYH, anordnare och arbetslivet. Exempelvis bör det i nationella utbildningsplaner finnas utrymme för lokala eller regionala variationer.

Slutligen instämmer vi i utredningens analys om att studerandehälsan bör vara ett prioriterat område i syfte att främja kvalitén och öka studerande förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningar. Det är ytterst angeläget att skapa likvärdiga förutsättningar för studerande.

Utbildningsförvaltningens

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Utredningen har utrett flera olika frågor angående yrkeshögskolan utifrån givna direktiv. Enligt direktiven skulle utredningen bland annat analysera och föreslå hur vidareutbildning motsvarande det fjärde tekniska året i gymnasieskolan i stället skulle kunna ingå och erbjudas yrkeshögskolan. Utredningens bedömning är att avråda regeringen från att göra en överföring av vidareutbildning motsvarande ett fjärde tekniskt år från gymnasieskolan till yrkeshögskolan.

Utbildningsförvaltningen ställer sig bakom utredarnas bedömning att inte rekommendera en flytt av vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år i

gymnasieskolan. I övrigt har förvaltningen inga synpunkter på förslagen då de inte innebär någon direkt påverkan på gymnasieskolan.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande av Christina Tufvesson (L)

Utredningen om framtidens yrkeshögskola har haft i uppdrag att föreslå de förändringar som krävs i yrkeshögskolan för att säkerställa den växande utbildningsformens effektiva funktion för framtiden.

De ekonomiskt hårda tiderna har gjort situationen på arbetsmarknaden svårare för många, samtidigt som det råder stor brist på gymnasialt utbildad arbetskraft. Därför är det extra angeläget med förslag som kan få yrkeshögskolan att fungera bättre.

Mot den bakgrunden anser Liberalerna att det är positivt att det i denna utredning bland annat lyfts att arbetsmarknadens behov ska fortsatt styra yrkeshögskolan, utbildning inom yrkeshögskolan ska initieras och drivas i nära samverkan med arbetslivet och dimensioneras efter arbetsmarknadens behov. På så sätt leder utbildning vid yrkeshögskolor till jobb som det finns behov av.

Den nuvarande ansökningsprocessen till yrkeshögskolor är decentraliserad vilket innebär att den sökande kan söka till flera utbildningar samtidigt men kan också få olika bedömningar av sina formella förkunskaper. Detta förhållande medför både osäkerhet och rättsosäkerhet såväl som för den enskilde som samhället i stort. Därför anser Liberalerna att det är positivt att utredningen bedömer att det av både rättssäkerhetsskäl och administrativa skäl behöver vara en aktör som kan garantera ett gemensamt ansökningssystem, eller, med andra ord, att det införs ett centralt antagningssystem.